

نرخ اشتغال فعلی و حرکت الگوی سالمندی کشور به سمت «زنانه شدن» رقم می‌زند؛

سالمندی سخت «زنان تنها»

سعیده علیپور

نظام رفاه و تامین اجتماعی در آینده هستند. از سوی دیگر بررسی‌های جهانی هم نشان می‌دهد که امید به زندگی زنان به طور متوسط چهار سال و نیم بیشتر از مردان است و تعداد زنانی که در گروه سنی سالمند قرار دارند، به نسبت قابل توجهی بیشتر از مردان سالمند است. این الگوی سالمندی نشان می‌دهد که احتمال بیهوشی یا مجروح شدن زنان سالمند نسبت به مردان بیشتر است، پس بدیهی است آینده جمعیت سالمند ایران از آن زنان سالمند خواهد بود. و رفاه آنها صورت نگیرد آینده‌ای ناخوشایند خواهند داشت.

وضعیت فعلی زنان سالمند

در مطالعه انجام شده دانشگاهی که اخیراً درباره سالمندی زنان در ایران، منتشر شده، داده‌های سرشماری مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار گرفته است. در این مطالعه بازه سنی ۶۰ ساله و بالاتر به عنوان سالمند انتخاب شد و زنان سالمند بر اساس وضعیت زناشویی، سطح سواد، نوع فعالیت، نوع خانوار، وضعیت سکونت و سایر متغیرها مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته‌های حاصل از سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که تعداد کل زنان سالمند در کشور، سه میلیون و ۷۵۵ هزار و ۶۸۶ نفر است که این مقدار ۹.۵ درصد از کل جمعیت زنان کشور را شامل می‌شود. بر اساس آمار زنان سالمند ۹.۲ درصد از جمعیت زنان شهری را تشکیل می‌دهند و سهم زنان سالمند روستایی از کل جمعیت زنان روستایی ۱۰.۴ درصد است.

جامعه ایران در حالی با شیب تندتری به سمت سالمندی در حرکت است که گفته می‌شود، جمعیت زنان سالمند چهار برابر مردان خواهد شد. آماري که اگر آن را در کنار اشتغال اندک زنان و کاهش نرخ ازدواج آنها بگذاریم، شاید تصویر خوبی از آینده زنان سالمند ارائه ندهد. چندی پیش پژوهشی دانشگاهی بر مشخصات جمعیتی و اجتماعی زنان سالمند در ایران با استفاده از آمارها منتشر شد که نشان می‌دهد، سالمندی در حال زنانه شدن و تعداد زنان سالمند خودسرپرست در حال افزایش است. وضعیت جمعیت‌های رفاهی و اقتصادی متفاوتی با آنچه امروز شاهد آن هستیم را در پیش بگیرند.

حرکت پرشتاب به سمت سالمندی

هر چند در حال حاضر تنها حدود شش و نیم میلیون نفر از جمعیت کشور را سالمندان تشکیل می‌دهند، اما به گفته کارشناسان سرعت حرکت جمعیتی ایران به سمت سالمندی در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۲۰ رشدی شدیدتر پیدا می‌کند، به طوری که در سال ۱۴۲۰ بیش از ۱۳.۵ درصد جمعیت ایران را افراد بالای ۶۵ سال تشکیل خواهند داد. این در حالی است که جمعیت کشور در آن سال‌ها حدود ۹۰ میلیون نفر خواهد بود و جمعیت سالمندان با رشد دو برابری به بیش از ۱۲ میلیون نفر خواهد رسید. ۱۲ میلیون نفری که در صورت عدم برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری لازم در این حوزه یکی از چالش‌های

یادداشت

چندی پیش محسن شتی، رئیس اداره سلامت سالمندان وزارت بهداشت، در مسان و آموزش پزشکی گفت: «جمعیت سالمند کشور به سمت الگوی زنانه حرکت می‌کند و حتی برخی استان‌ها اکنون دارای جمعیت سالخورده زنانه شده‌اند که درصدی از آنها به علت فوت همسر و درصد کمتری از آنها نیز به خاطر طلاق تنها زندگی می‌کنند. این افراد به واسطه تنهایی، کمتر حمایت می‌شوند و درصدی از آنها منبع درآمدی ندارند؛ بنابراین لازم است که سیستم بهداشتی و رفاهی کشور به این زنان توجه داشته باشد».

به گفته او ۱۷ درصد جمعیت سالمند کشور تنها هستند که این رقم در مردان کمتر و در زنان بیشتر است.

آسیب‌پذیری سالمندان زن

اما چرا زنان سالمند، آسیب‌پذیرترین گروه سالمندان هستند و به نسبت مردان سالمند، نیاز به توجه بیشتری دارند. شاید پاسخ این پرسش را بتوان در وضعیت دوران جوانی و میانسالی آنها جستجو کرد. بر اساس آنچه آمار می‌گوید: زنان سالمندان همسردار نسبت به زنان سالمندان تنها پوشش بیمه‌ای پایه و تکمیلی بهتری بر خود دارند. این بدان معناست که با توجه به درصد کم اشتغال زنان از نظر اقتصادی وابستگی زیادی به همسران و خانواده خود دارند و این موضوع آنها را در دوران سالمندی آسیب‌پذیرتر می‌کند.

مهر و مناجاتی، جامعه‌شناس می‌گوید: «بخش و آسیب‌های جسمانی در دوران سالمندی برای زنان همراه با آسیب‌های روحی متأثر از طردشدگی اجتماعی دوچندان می‌شود. در نتیجه هسته‌ای شدن خانواده، کاهش تعداد فرزندان و همچنین رشد فرزندآوری، زنان سالمند از منزلت و اعتباری که مادر بزرگان در خانواده‌های سنتی برخوردار بودند تقریباً بی‌بهره‌اند. آشنا نبودن آن‌ها با فناوری‌های جدید و سازوکار اداره امور فردی و اجتماعی سبب شده است زنان سالمند تنها در اجتماع بلکه حتی در خانواده‌های خود به حاشیه رانده شوند. آسیب‌های روحی و عاطفی زنان سالمند در عرصه خصوصی در نتیجه وابستگی‌های اقتصادی و حمایتی آن‌ها به فرزندان و نوجوانان می‌شود».

وضعیت از آنچه هست بدتر خواهد شد

در حالی که نگاهی به وضعیت فعلی زنان سالمند نشان می‌دهد این قشر با مشکلات عدیده‌ای روبرو هستند اما با توجه به حرکت الگوی سالمندی کشور به سمت «زنان تنها» می‌توان پیش‌بینی کرد که وضعیت آن‌ها در هفت روز بدتر شود. در همین باره

طبق داده‌های مرکز آمار ایران در تابستان سال جاری نرخ بیکاری کشور به ۹/۵ درصد رسیده و در این میان سهم زنان ۶۲ درصد بوده است

از این است که تنهایی سالمندان حال حاضر یکی از پدیده‌هایی است که در حال افزایش است و این می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد. زنانه شدن سالمندی و همچنین کاهش تعداد فرزندان، می‌تواند باعث ایجاد این مسئله شده باشد.

پژوهشگران این مطالعه بر اساس نتایج به دست آمده تاکید کرده‌اند که از یک سو فرهنگ‌سازی و گفتمان‌سازی در راستای تکریم سالمندان و ارزش‌های خانواده‌محور و جمع‌گرایانه که همواره در جامعه ایرانی مورد توجه و الگوی اصلی بوده است، باید پیش از هر زمانی مورد توجه قرار گیرد و از سوی دیگر، منابع در اختیار مانند اشتغال زنان و توانمند کردن اقتصادی آن‌ها، بیمه‌های حمایتی زنان سالمند، گسترش زیرساخت‌های حمل‌ونقل عمومی، میزان هزینه‌کرد دولت در بخش سالمندی، خدمات حمایتی-مراقبتی باید در راستای عمل قرار گیرد.

بررسی‌ها در مورد زنان سرپرست خانوار نشان می‌دهد که این میزان برای زنان سالمند کل کشور ۳۹.۷ درصد است. بر اساس بررسی‌ها در گروه سنی ۷۵ ساله و بیشتر، ۷۶.۴ درصد زنان سالمند سرپرست خانوار این گروه سنی، در خانوارهای تک‌نفره زندگی می‌کنند. بررسی‌ها حاکی

یافته‌های یک پژوهش دانشگاهی نشان می‌دهد: سالمندی در حال زنانه شدن و تعداد زنان سالمند خودسرپرست در حال افزایش است. وضعیت کلی با توجه به آمار بالای بیکاری زنان و وابستگی اقتصادی آنها به همسران شان؛ به سیاست‌گذاران هشدار می‌دهد سیاست‌های رفاهی و اقتصادی متفاوتی با آنچه امروز شاهد آن هستیم را در پیش بگیرند

و کنترل پس‌انداز و اداره امور مالی، سالمندی برای زنان مشکلات اقتصادی بی‌شماری به همراه دارد که متعاقب آن، نبود پشتوانه مالی به‌ناتوانی در مدیریت زندگی و احساس «غیرمولد» و «باری بر دوش دیگران بودن» را برای آنان ایجاد می‌کند».

وضعیت وخیم اشتغال زنان

بر اساس گزارش‌های مرکز آمار وضعیت اشتغال زنان در ایران به خودی خود وضعیت مطلوبی نیست و در این زمینه نیاز به جهشی بلند داریم. داده‌های آماری نشان می‌دهد مشارکت اقتصادی زنان در سال گذشته تنها ۱۷.۵ درصد بوده است. این در حالی است که تعداد زنان سرپرست خانوار در ایران حدود سه میلیون و ۵۰۰ هزار نفر اعلام شده است.

از سوی دیگر با بالا رفتن نرخ طلاق و تجرد قطعی می‌توان انتظار داشت هم بر شمار زنان سرپرست خانوار افزوده شود و هم بر نرخ بیکاری زنان خواهان اشتغال.

این در حالی است که طبق داده‌های مرکز آمار ایران در تابستان سال جاری نرخ بیکاری کشور به ۹/۵ درصد رسیده که این میزان کمترین نرخ بیکاری در ۱۴ فصل اخیر (از بهار ۹۶ به بعد) بوده است.

بیکاری که با شیوع کرونا گسترش پیدا کرد و بیش از همه بدبختی آن دامن زنان را گرفت. طبق داده‌های آماري مرکز آمار ایران، از حدود یک میلیون و ۲۱۰ هزار نفری که در تابستان امسال نسبت به تابستان سال گذشته شغل خود را از دست داده‌اند، نزدیک به ۴۶۰ هزار نفر از آنان با معادل ۳۸ درصد از کل بیکار شده‌ها مرد و حدود ۷۵۰ هزار نفر از آنان با معادل ۶۲ درصد از کل بیکار شده‌ها را نیز زنان تشکیل می‌دهند. رشدی که ننگ‌خطری را از آینده اقتصادی و رفاهی این زنان به صدا درمی‌آورد و نیازمند برنامه‌ریزی سیاست‌گذاران است.

از گوشه و کنار

شهرهای ممنوع برای سفر در تعطیلات ۲۲ بهمن

در آستانه تعطیلات ۲۲ بهمن، ستاد کرونا ۳۶ شهر را پرخطر و سفر به آن‌ها را ممنوع اعلام کرد. در بین این مناطق، جزایر قشم، هرمز و کیش نیز ممنوع‌الورود شده‌اند البته فقط برای خودروهایی شخصی و نه مسافران هوایی. پلیس راهور ناجا اواخر هفته گذشته روی دستور ستاد ملی مقابله با کرونا اعلام کرد که تردد خودروهای غیربومی به استان‌های مازندران، گیلان و گلستان به اضافه شهرهای مشهد، بندرعباس، اصفهان، شیراز، بوشهر و جزیره قشم و کیش تا اطلاع بعدی ممنوع است. روز شنبه ۱۸ بهمن ماه نیز سخنگوی ستاد ملی کرونا از خیز این ویروس در بیشتر شهرهای کشور خبر داد و اعلام کرد که ۳۶ شهر در استان‌های آذربایجان شرقی، اصفهان، خراسان شمالی، سمنان، کرمانشاه، گیلان، مازندران، گلستان، هرمزگان، همدان و یزد نارتجی شده و در وضعیت پرخطر قرار گرفته‌اند. استاندار تهران نیز اعلام کرده مجوز سفر در تعطیلات پیش رو (۲۲ بهمن) صادر نخواهد شد و خروج از تهران به مقصد این شهرها ممنوع است.

معاون وزیر کشور: ازدواج زیر ۱۳ سال، کودک همسری نیست!

در حالی که بر اساس کنوانسیون حقوق کودک، ازدواج زیر سن ۱۸ سال غیرقانونی و به عنوان کودک همسری از آن یاد می‌شود، معاون وزیر و رییس سازمان اجتماعی کشور معتقد است که در کشور ما اساساً کلیه‌ها کودک همسری نه تنها جای ندارد، بلکه کاربردی هم ندارد و در حقیقت ما با ازدواج پیش‌رس مواجه هستیم. تقی‌رستم‌وندی در گفت‌وگو با بلنا در مورد آنچه در ایران در خصوص ازدواج دختران در سنین پایین رخ می‌دهد این‌طور توضیح داد: «در ایران به دختران کمتر از ۱۳ سال با اثبات آمادگی و بلوغ جسمی حکم قضایی برای ازدواج داده می‌شود. بنابراین مادران ایران چیزی به عنوان کودک همسری به معنایی که در ادبیات جهانی وجود دارد، ندارند. یعنی این کار در مسیر قانونی انجام می‌شود».

مرگ بیش از ۲۰۰۰ پرنده مهاجر در میانکاله

مرگ و میر تلخ پرنده‌های مهاجر در تالاب میانکاله به دلیل آنچه که سم بوتولسم گفته می‌شود دوباره شدت گرفته است. حر منصوری عبدالملکی یک فعال محیط زیست و موسس گروه مشورتی میانکاله می‌گوید که هنوز تحقیقات و بررسی‌ها در باره علت تولید سم بوتولسم در میانکاله ادامه دارد اما یکی از دلایل و فرضیه‌های مهم که هم‌در گزارش دامپزشکی و هم در گزارش کمیته مشورتی میانکاله به آن اشاره شده است، ورود میزبان قابل توجهی رسوب به تالاب پس از سیل سال گذشته و عریض و عمیق کردن رودها و نهرهای منتهی به میانکاله است.

دلیل اخذ کد ملی هنگام فروش بلیت مترو

رئیس مرکز ارتباطات شهرداری تهران گفت: طبق مصوبه ستاد ملی کرونا برای رهگیری مسافران بیمار در مترو، منحصر برای خرید کارت بلیت الکترونیکی کد ملی اخذ می‌شود. غلامحسین محمدی، گفت: مهاجران نیز می‌توانند تا پیش از ۱۵ اسفند ماه که سیستم امکان ثبت کد اقامت را ایجاد کند، بدون محدودیت از باجه کارت‌های خود را شارژ کنند.

تمام اختلالات روانی که کرونا آنها را تشدید می‌کند

دکتر سعید نصیری، روانپزشک با بیان اینکه شیوع بیماری کرونا سبب تشدید برخی اختلالات روانی شده است، گفت: مطالعات نشان دهنده افزایش ابتلا به آلزایمر و افسردگی در سالمندان، اختلالات روانی مانند خودبیمار انگاری، اختلالات خواب و پر خوری عصبی در دوران شیوع بیماری کرونا است.

عواقب و تبعات ابتلا و شیوع موج بعدی کرونا بر عهده کسانی است که مجوز برگزاری کنسرت‌ها، جشنواره‌ها و... می‌دهند. رعایت تمامی پروتکل بهداشتی فقط بر عهده مردم نیست، هنگامی که مسئولان با آزادسازی اجرای کنسرت‌ها یا بخش‌های تفریحی این پیام را به جامعه می‌دهند که خطری دیگر مردم را تهدید نمی‌کند؛ قطعاً مردم نیز دیگر پروتکل‌ها را رعایت نخواهند کرد. چرا آنها مردم را عامل اصلی شیوع بیماری کرونا اعلام می‌کنند؟ همه مردم و مسئولان باید با تمکین از فرمایش مقام معظم رهبری در اطاعت از دستورالعمل‌های ستاد ملی مقابله با کرونا اقدام کنند.

یک بام و دو هوای پروتکل‌های بهداشتی؛ از ایرلاین‌ها تا جشنواره‌ها

مرتی بلوکی

عادی، بیماری کرونا و جهش آن را عادی پنداشتند! گر نه چه توجیهی می‌تواند داشته باشد که جای حساسی مانند هواپیما با محیط بسته با ظرفیت کامل پرواز انجام گیرد. آیا می‌توان امیدوار بود با انجام شدن پرواز با ظرفیت کامل، باز کردن اماکن تفریحی و گردشگری، سالن‌های سینما و همینطور شلوغی بازار و مکان‌های عمومی، بر کرونا فائق آمد.

برخی سلبریتی‌ها که شبانه روز با توییت‌های غیر کارشناسانه خود، درخواست خرید واکسن را دارند، چرا نسبت به برگزاری جشنواره فیلم فجر و بازگشایی سینما و انجام پروازهای بیش از حد مجاز واکشیش نشان نمی‌دهند. در برخی از مکان‌ها مانند جنگ‌های تفریحی و رعایت پروتکل بهداشتی الزامی به نظر می‌رسد، اما در جایی که تمامی دنیا کنسرت‌های خود را تعطیل کرده‌اند متأسفانه شاهد هستیم در کشور ما مجوز اجرای کنسرت داده می‌شود تا جایی که به علت سهل انگاری‌ها متأسفانه منطقه‌ای رنگ تبدیل به نارنجی می‌شود. به نظر می‌رسد مادامی که فقط از مردم رعایت نکات بهداشتی

را مطالبه می‌کنیم و سهل‌انگاری مدیران نادیده گرفته می‌شود باید منتظر روز‌های به مراتب سخت‌تر بود. ستاد ملی کرونا چرا هیچ واکنشی برای عدم اجرای فاصله‌گذاری اجتماعی به برخی از ایرلاین‌ها نشان نمی‌دهد، جامعه ما متأسفانه برای از دست دادن دوروز شکار ملی پوش خود در شوک است. بدیهی است جان تمامی هموطنان برای ما باید مهم باشد. چه تعداد انسان باید قربانی کرونا شوند تا برخی ایرلاین‌ها و دیگر مکان‌های عمومی نسبت به رعایت دستورالعمل‌های پروتکل بهداشتی پایبند باشند.

از سویی مسئولان وزارت بهداشت هر لحظه نسبت به شروع پیک چهارم بیماری کرونا هشدار می‌دهند، از سویی دیگر برخی ایرلاین‌ها و شرکت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای و مراکز عمومی با تمام ظرفیت مشغول به کار هستند. آیا این امر بازی با جان انسان‌ها نیست؟ کالیست شهری از رنگ قرمز به رنگ آبی تغییر کند، آنگاه بابرگزاری کنسرت‌های گوناگون، جنگ‌ها، جشنواره فجر و... به سرعت رنگ شهر را به قرمز تبدیل می‌کنیم، تمامی